

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 25 februari 2010

MEDITATIE

De overste Leidsman hunner zaligheid door lijden geheiligd

De ontmoeting van de rijke jongeling met de Heere Jezus en Zijn onderwijs hoe onmogelijk zalig worden voor rijken is, heeft in de kring van de discipelen heel wat teweeggebracht. Ziet, hoe Hij de gedachten uit veler harten toen en nu openbaar maakt. Petrus verwoordt het wat ook bij de andere discipelen leeft.

“Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn U gevolgd.” Alsof dat alles verlaten niet enkel genade was, uit en door Hem. Zie hoe de verdienstelijkheid om uit de werken zalig te worden, ons in het bloed zit sinds het verloren Paradijs. Maar dat leert Jezus de Zijnen af, in de weg van Zijn lijden. En zij waren op de weg, opgaande naar Jeruzalem; Hij was hun overste Leidsman op deze weg. Op welke weg bent u, lezer(es)? Mag u weten, net als de discipelen, overgezet te zijn van de brede weg des verderfs op de smalle weg, die de rechtvaardige naar boven leidt?

Krachtdadig, onwederstandelijk door Hem geroepen om Hem te volgen, waar Hij ook heen gaat. Zij moeten

En zij waren op de weg, opgaande naar Jeruzalem; en Jezus ging voor hen; en zij waren verbaasd, en Hem volgende waren zij bevreesd. En de twaalf wederom tot Zich nemende, begon Hij hun te zeggen de dingen, die Hem overkomen zouden.

Markus 10: 32

Hem volgen op een weg die zij niet wensten te gaan. Naar Jeruzalem, dat bolwerk van de vijandschap van de godsdienst tegen hun Meester en hen. Daar hebben zij in het licht van Zijn gewilligheid al zoveel malen hun afkeer tegen uitgesproken. Dat is Zijn weg naar het kruis en die willen zij en wij niet gaan. Maar zij mogen dóór Hem deze weg gaan. Weet u waarom? Hier wordt dat heilgeheim door Markus ons verhaald, hoe het toen ging en nu nog. En Jezus ging voor hen; Hier ligt het heilgeheim verklaard

voor al die onwillige schapen die door Hem gewillig gemaakt worden bij de aan-en voortgang. Hij was de gewillige van eeuwigheid en openbaart dat hier volkomen in de tijd. Hoe worden zij beschaamd als zij ingeleid in dat heiligdom van Zijn lijden, het zalige nut in de onderwerping in hun zielen op Zijn weg mogen ondervinden. Zo beschaamd en schaamrood dat zij zo onwillig waren. Hij zo gewillig! Kom vrienden, gaat hier niet de gedurige nodiging uit van Hem. “Wil toch niet stug gelijk een paard weerstreven.” Hij zo gewillig, om alle gerechtigheid te vervullen tot de verheerlijking van Gods deugden in de weg van Zijn borgtochtelijk lijden en sterven. Daar gaat Hij! En de Zijnen, toen en nu, mogen het bewonderen, als Hij hun blinde zielsogen er voor opent om vijanden met God te verzoenen. Dat heeft in het hart van de discipelen verbazing verwekt. Zij wisten het uit Zijn volmaakt onderwijs wat Hem en ook hun te wachten stond. Ondanks hun onwilligheid gaat Hij deze weg naar ‘s Vaders wil. God wil dat er aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Er moet betaald worden! In de weg waarin Hij volkomen gaat betalen moet Hij deze tegenstand verdragen van degenen voor wie Hij wil en zal betalen. Welk een volkomen liefde tot de verheerlijking van de deugden Zijns Vaders en de zaligheid van Zijn Kerk. Bent u met de discipelen door de krachtdadige werking van Gods lieve Geest alzo overwonnen en ingewonnen om Hem met verbazing te volgen? Velen waren al achtergebleven die Hem gevolgd waren, maar niet in oprechtheid. Welk een ergernis ontdekt zich als de noodzakelijkheid van de verlossing door het recht zich openbaart. Kom onwillige, laat Jezus uw onwil verbreken! Dan zal Hij u achter Zich aantrekken door een weg, die u niet wist en die Hij heeft gebaad. Met die onbedrieglijke Leidsman komt u nooit bedrogen uit. Welke doodsvrees en doodsschrik uw hart mag bezetten, Hij is er, Hij leidt u, Hij ondersteunt u. Hij heeft het beloofd, dat de poorten der hel Zijn

Inhoud

88e jaargang

Nr. 22

- 1 Meditatie: De overste Leidsman hunner zaligheid door lijden geheiligd
- 2 Waarom mag dat nu niet? (1)
- 3 De Naam: Bijbelstudie over de namen van de Middelaar (8)
- 5 Calvijn en de uitverkiezing (5)
- 6 Ontwikkelingen in Israël (2)
- 7 Ziekten in de Bijbel: Barensnood
- 9 Met het oog op 3 maart
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

gemeente niet zullen overwinnen. In dat drukken van de voetstappen van Hem, ontdekt zich de bange vrees in hun zielen. Waarom?

Omdat al hun ijdele verwachting van de tocht naar de kroon uitloopt op de weg naar het kruis. Met alles van onszelf, door Jezus, met Jezus de dood in, dat is Jezus' weg in het leven van Zijn discipelen. Aanbiddelijke Koning en wat een aanbiddelijke wijsheid. Zo komt God alleen aan Zijn eer en de Kerk, ondanks haar vijandschap, aan haar zaligheid. In die vrees gaat Hij ze weer opnieuw apart nemen. Niet om van dat eerdere onderwijs de scherpe kanten voor hun vlees er af te doen. Nee, maar om te bevestigen dat het niet anders kon en moest. Wat een geduld en lankmoedigheid betoont de Heere toch in het leven van zulke tegensprekende schepselen. Die bange vrees, die het hart van de ware discipelen toen en nu vervulde, zal bevestigd worden. Maar geen nood Jezus gaat hen op de lijdens-stervensweg voor. Hij bevestigt hun dat het inderdaad zal uitlopen op een niet uit te spreken lijden en sterven van Hem, voor hen! Maar dat zij het geloofsoog op Hem gericht moeten houden, de overste Leidsman en de Voleinder des geloofs. Die om de vreugde Hem voorgesteld dat kruis heeft verdragen en schande veracht. Zo moest de Overste Leidsman hunner zaligheid door lijden geheiligd worden en zij door Hem. Maar wijst Hij in dat onderwijs hen er op, dat Hij van de

dood niet gehouden kan worden. Hij is opgestaan als de Overwinnaar van dood graf en hel en geeft Zijn volk de dood.

*Neen, de Heer der heren
Doet ons triumpferen;*

*Hij, geducht in macht,
Slaat elk gunstig gade,
Die op Zijn genade
In benauwdheid wacht.*

Leusden,

ds. J.W. Verweij

1

Waarom mag dat nu niet?

Enkele gedachten over de kerkelijke tucht

Eindeloos en ontzettend vermoeiend zijn vaak de discussies met eigen kinderen of met gemeentelieden over wat er nu wel of niet mag. Dat maakt vandaag de dag iedereen graag zelf uit. Ouderlijk vermaan en kerkelijke tucht zijn voor veel mensen begrippen die horen bij een grijs verleden, toen iedereen liep aan de leiband van degenen die over hen gesteld zijn.

Van de bekende hervormde theoloog dr. W. J. Aalders (overleden in 2005) is de uitspraak: 'Een kerk zonder karakter'. Daarop doordenkend moet worden gezegd dat veel kerken binnen de gereformeerde gezindte vandaag de dag het gevaar lopen hun karakter te verliezen. De autonome mens maakt vooral graag zelf uit wat hij denkt en doet. Die levenshouding treffen we niet

alleen aan buiten de kerkmuren, maar ook daarbinnen. Voor kerkelijk vermaan en tuchttoefening is weinig begrip. Kerkelijke regels worden steeds meer ter discussie gesteld en daarna snel afgedaan als 'menselijke instellingen'. Hoe vaak stuiten ambtsdragers die een vermaning laten horen niet op de expliciete of impliciete reactie: 'Daar hebt u niks mee te maken. Ik ben zelf wel in staat keuzes te maken'?

Een tucht

Tucht wordt nogal eens verbonden met begrippen als 'knellende banden', 'een zwaar juk', 'bekrompen denken' en 'geestelijke tirannie'. De gevoelswaarde van het woord tucht? Als je vraagt: hoe was het? Een tucht'. Dat houdt in 'vreselijk'. Echt verwonderlijk is dat niet. De mentaliteit van 'eigen

De Saambinder

**Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten**

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1,
2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in het bezit van de drukker te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

*De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud van:
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.*

Bijbelstudie over de namen van de Middelaar

BROOD
BORG

CHRISTUS

DEUR
DIENAAR

zin doen en eigen weg gaan' woont sinds de zondeval in ons aller hart. De zondige mens is een ongetemde vrijbouter.

Zo bezien is er dus niets nieuws onder de zon. Maar het verschil met vroeger is wel dat deze menselijke zucht naar ongebondenheid tegenwoordig door allerlei leidlieden wordt geprezen. Onze cultuur wordt beheerst door het ongebreideld vrijheidsdenken. Dat was vroeger niet zo. Toen leefde het besef dat het menselijke verlangen naar ongebondenheid juist beteugeld moest worden. Algemeen leefde het besef dat het nodig was rekening te houden met anderen, dat het nuttig en nodig was regels te stellen en gezag te handhaven.

In onze moderne tijd wordt daarentegen veel meer het tegendeel geaccentueerd. Zelfontplooiing en zelfhandhaving zorgen dat je als individu tot je recht komt, en daar gaat het om. Wanneer anderen zeggen dat iets niet kan of mag, gaan ze over een grens. De vraag klinkt alom: 'Wie bepaalt dat? Ik zelf toch zeker?'

Grenzen trekken

Misschien dat het toch goed is eens na te denken over de herkomst van het begrip tucht. Jammer is namelijk dat tucht bijna altijd wordt opgevat als synoniem voor straf, een pak slaag, een trap na. Zo krijgt het begrip een negatieve lading die het oorspronkelijk en zeker bijbels absoluut niet heeft.

In de buurt van het mij bekende Benthuizen lopen twee poldersloten: 'de eerste tocht en de tweede tocht'. Hier hebben we de eerste betekenis van *tucht*: een grens die getrokken wordt. Tucht is - en dat wil ik u zo graag inscherpen - vanuit het Woord Gods duidelijk de grenzen trekken tussen goed en kwaad. De grenzen tijdloos trekken zoals de Godsopenbaring ons die voorhoudt. De Tien Geboden zijn immers de door God getrokken grenzen tussen goed en kwaad, waarnaar God in dit leven en na dit leven ons allen zal oordelen. Als het goed is trekt de kerk daarom in het ambtelijke onderwijs diezelfde grenzen, in duidelijkheid en liefde de Schrift nasprekend.

Terugtrekken door woorden

Dan de tweede betekenis: *tucht* is taalkundig verwant aan het Duitse woord 'ziehen', dat zoveel als 'opvoeden' of 'leiding geven' betekent. Dus wanneer iemand over de grens dreigt te gaan of gegaan is, proberen hem terug te trek-

'En Petrus antwoordende zeide: De Christus Gods.'

Lukas 9:20b

De Heere Jezus heeft aan Zijn discipelen een vraag gesteld. Wie zeggen de scharen dat Ik ben? Verschillende antwoorden worden gegeven. Johannes de Doper, Elia, een profeet van de ouden. Maar dan stelt de Heere Jezus een vervolgvraag: Maar gijlieden, wie zegt dat gij dat Ik ben? Dat is een heel persoonlijke vraag. Welk antwoord mag u geven? Kunt u de Middelaar een naam geven die u lief is geworden? Een dierbare naam, een onmisbare naam?

Als Petrus Jezus van Nazareth een naam moet geven, dan zegt hij *de Christus Gods*. Dat is de beloofde en gezonden Gezalfde. De aangekondigde Messias van het Oude Testament. Gedurende de eeuwen van de oude bedeling is steeds duidelijker geworden Wie de Messias zou zijn. Dat heeft de Heere niet alleen verklaard in de adventsbeloften, maar ook is het zichtbaar geworden in de oudtestamentische ambten, instellingen en personen. Het is alles een beeld van wat in de komst van Christus vervuld is.

Messias is de Hebreeuwse naam voor Gezalfde. De Griekse naam is *Christus*. De Middelaar is afgezonderd van eeuwigheid. God de Vader heeft Zijn Zoon aangewezen om Middelaar te zijn. Dát mag Petrus verklaren. Daarin is de Zaligmaker hem lief geworden. Hij is van God gezonden, in Christus ligt het eeuwigheidswerk van God verklaard. Deze discipel mag diep zien. Hij weet het: als Hij niet de Gezalfde van de Vader is, kan ik niet zalig worden. Maar omdat hij door God de Vader is afgezonderd, zal Zijn ambtswerk in gunst worden aanschouwd door de Vader.

Hij is niet alleen de *afgezonderde* Middelaar, maar Hij is door de zalving ook *bekwaamgemaakt*. Dit heeft ook een diepe inhoud. Christus *moest* niet alleen Middelaar zijn, maar Hij *kon* ook Middelaar zijn. De zalving door de Heilige Geest werd gezien bij Zijn ontvangenis. Ook kwam deze zalving openbaar bij Zijn doop in de Jordaan. Hij werd ten volle bekwaamd en bekrachtigd om Zijn Middelaarsambt te vervullen.

Er hoefde van de kant van Petrus niets meer bij. Zijn Zaligmaker is de Christus Gods. Hij zal doen wat Petrus nooit meer kon doen. Hij zal voor hem Profeet, Priester en Koning zijn. De discipel moest daarin nog wel nader onderwijs ontvangen. De volle diepte van het werk van Christus verstond hij nog niet. Maar de Heilige Geest heeft de rijkdom van de naam van Christus willen ontvouwen in zijn leven.

Is deze Christus ú dierbaar geworden?

Lisse, ds. C. Neele

ken. Terugtrekken bij (dreigende) grensoverschrijding is de tweede positieve betekenis van het 'nare' woord *tucht*. Tucht oefenen houdt dan in: voorhouden op grond van de Schrift waarom de weg heilloos is en dat, wanneer men zo doorgaat, men zeker buiten het koninkrijk der hemelen wegsterft. Ga Zondag 31 van de Heidelbergse Catechismus maar na, over 'de hantering van de sleutelen des hemelrijks', met de daarbij behorende verwijsteksten. De ernst van de zonde, allereerst voor de persoon zelf, maar ook in de uitstraling daarvan voor de ganse gemeente, zal duidelijk zijn.

Het voortvreden van het kwaad kan en mag niet getolereerd worden. In eigen leven van een ambtsdrager niet, maar ook in het leven van onze naaste niet. En dus ook in de gemeente niet. Wee,

We zijn begaan met je welzijn en willen je terugkeer naar deze zijde van de grens.

het laten voortwoekeren ten verderve, persoonlijk en gezamenlijk! Wee voor onszelf en voor de ander.

Deze bewogenheid zal doorklinken en zal blijken uit de hartelijke begeerte om terug te trekken. 'Kom terug van dit kwaad, daar rust nooit zegen op. 'Terug' is tot je welzijn; dat geeft een zegenrijke uitwerking, zelfs in het geheel der gemeente'.

Vandaar dat onze Dordtse Leerregels de kerkelijke tucht nota bene rekenen tot de genademiddelen. (III, IV, 17). Het hoort bij Gods heilzame middelen tot ons behoud! Waarom wordt dit niet (meer) zo gevoeld? Waarom hoor je daar zo weinig over? Tucht oefening wil niet anders tot uitdrukking brengen dan: 'we willen je niet je eigen gang, grensoverschrijdend, laten gaan. We zijn begaan met je welzijn en willen je terugkeer naar deze zijde van de grens'.

Deze duidelijke en liefdevolle onderwijzing vanuit de Schrift aangaande goed en kwaad, is tucht oefening. Volgens artikel 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis is tucht één van de drie kenmerken van Gods kerk. In de kerk mag immers niet alles en kan niet alles. In de kerk wordt de grens niet individueel bepaald, maar door God zelf. Niet door de tijd bepaald, maar door Zijn tijdloos gebod. Waar is dit

beseft? Dit diepe beseft zal in het woord *tucht* niets negatiefs horen. Integendeel. Terugtrekken is toch te verkiezen boven laten lopen naar de open afgrond?

Terugtrekken door daden

Na *grenstrekken* en *terugtrekken* volgt de derde betekenis van *tucht*. Bovenbedoelde herhaalde onderwijzing gaat gepaard met het voortdurende gebed om de werking van de Heilige Geest. Want wij kunnen niet overtuigen, noch van zonde noch van oordeel. Dat is het werk van de Geest, Die echter altijd middellijk werkt.

Mocht onverhoopt dit alles niet leiden tot een ándere levensopvatting en levensopenbaring dan blijft er nog één aspect van de tucht over. Dat is het laatste, door de Heere echt bedoeld als remedie. Bedoeld tot herstel en duidelijk niet als 'klap, trap, schop na'. In *daden* moet getoond worden dat we zó niet verder kunnen. Bij voortgaande verwerping van de ambtelijke onderwijzing en volharding in het kwaad, *moet* er iets gebeuren. Er is wat beloofd bij het vrijwillig afleggen van geloofsbelijdenis. Namelijk de onderwerping aan het gezag van Gods Woord aangaande leer en leven. Met daarbij in de vierde vraag van Voetius de onderwerping aan de ambtelijke onderwijzing en vermaning.

Er moet in deze laatste fase wat gebeuren. Terwijl er maar één ambtelijk begeren en bidden is: deze belijdenis nakomen en onder Gods zegen komen tot terugkeer. Zo niet, dan breekt men de band met God en Zijn inzettingen metterdaad zélf. Met veel verdriet en pijn in het hart moet dat worden voortgehouden: metterdaad plaatst u zich door de volharding in het kwaad -niet door het kwaad op zichzelf - feitelijk buiten de gemeenschap van de kerk en buiten de voorrechten van het behoren tot de kerk zoals het gebruik van de sacramenten.

In verschillende fasen en op verschillende manieren zal dat dan vervolgens zijn kerkordelijke beslag moeten krijgen. Helaas, het kan niet anders. Tucht oefenen metterdaad, is tenslotte tonen dat de eigenwilligheid binnen de kerk in het licht van de naderende rechterstoel absoluut niet getolereerd kan worden. Dat heeft een ambtsdrager gezworen bij zijn ambtsaanvaarding. Zo kan het niet verder. Dat heeft hij beloofd in zijn binding aan het Woord Gods. Dat is hij verplicht aan de onsterflijke ziel van deze

zondaar en het heil van de gehele gemeente. 'Opdat het verbond van God niet ontheiligd en de toorn van God niet over de gehele gemeente verwekt wordt' (Antwoord 81, Heidelbergse Catechismus). Het gaat dan om het metterdaad tonen dat de volharding en verharding in het kwaad naar de afgrond voert.

Het gaat in de derde plaats dus om kastijden: 'uit liefde en bewogenheid tonen zo niet verder te gaan'. De 'christelijke straf' is dus één aspect van tucht oefening, en wel het laatste pedagogische (ofwel medische) middel. De beide andere aspecten zijn de eerste en niet minder belangrijke.

Bewogenheid

Tucht wil niet meer zijn dan de leiding die iemand nodig heeft, zodat hij aan zijn zedelijke bestemming als mens voor Gods aangezicht zou mogen beantwoorden. Als er geen leiding is, loopt de mens het grote gevaar het spoor bijster te raken. Men kan zelfs in de natuur een plant zich niet zondermeer laten ontwikkelen. Snoeien en leiden is ook daar nodig. Zo kan ook de zedelijke groei en ontwikkeling van de mens niet zonder besnoeiing en leiding. Tucht heeft dus het beste met de ander voor. Werd dat maar meer beseft.

Ieder kent wel het beeld van een kleuter, die door vader of moeder bij de hand wordt genomen om een gevaarlijke kruising over te steken. Soms strubbelt het kind tegen. Dan knelt de hand van zijn ouders. Sommige kinderen zetten het dan op een gillen en omstanders kunnen met enige meewarigheid naar het kind kijken. Maar die ouder heeft wel het beste met het kind voor. Vader of moeder kunnen het kind zelfs meeslepen. Maar ze doen dat wel uit liefde omdat het kind anders in groot gevaar verkeert.

Zo is het ook met het ambtelijk vermaan en de kerkelijke tucht. Die is er niet om geestelijke tirannie uit te oefenen

Vanuit het Woord Gods duidelijk de grenzen trekken tussen goed en kwaad

nen, of de vrijheid van gemeenteleden te knevelen. Het gaat niet om machtsvertoon. Integendeel, de ambtsbroeders hebben het welzijn van de gemeenteleden op het oog. De kerkelijke overheid is er ook 'u ten goede'. En als het goed is, wordt de tucht geëfend met groot mededogen. Zeker ziende op zichzelf: 'zo dan, die meent te staan, zie toe dat hij niet valle' (1 Korinthe 10:12).

Dat laatste mag niet gemist worden. Als Paulus na een verblijf van drie jaar afscheid neemt van de gemeente van Efeze, herinnert hij haar eraan hoe hij al die tijd niet opgehouden heeft 'een

iegelelijk met tranen te vermanen' (Handelingen 20:31). Tuchttoefening was bij de apostel geen kil machtsvertoon, maar ze kwam voort uit innerlijke beweging met het heil van de zielen van de Efeziërs.

Het optreden van de apostel is een voorbeeld voor alle ambtsdragers in Gods gemeente. Zij moeten met beweging de gemeente leiden, leden vermanen en indien nodig bestraffen.

(wordt vervolgd)

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

belofte van het Evangelie op geen enkele manier minder ruim.

Daarbij bewerkt de Heere naar Zijn eeuwig voornemen, dat die prediking kracht doet in het hart van de verkorenen. Als er zondaren door middel van die prediking tot geloof komen, is dat het gevolg van Gods eeuwige liefde, die ons in het Evangelie wordt verkondigt. We moeten beginnen met de roeping door het Evangelie. Door middel van de prediking van het Evangelie aan allen werkt God het besluit van Zijn eeuwige verkiezing uit.

Gods besluit sluit de middelen om dat besluit te verwerkelijken niet uit, maar in. Als de Dordtse Leerregels spreken over de prediking van de belofte van het Evangelie als het middel waardoor Gods genade zich verwerkelijkt in het leven van zondaren, dan is dat helemaal in overeenstemming met de manier waarop Calvijn daarover spreekt in zijn *Institutie*.

Calvijn zegt in dit verband: 'Omdat niemand uitgesloten wordt van het aanroepen van God, is de deur der zaligheid voor allen geopend. Dan is er niets dat ons kan verhinderen in te gaan dan ons eigen ongelof' (Calvijn bij Handelingen 2:21). Juist omdat er een verkiezing is worden allen genodigd tot de rijkdom van Gods genade.

5

Calvijn en de uitverkiezing

Verkiezing en Evangelie

Is de leer van de verkiezing een belemmering en beperking voor de prediking van het Evangelie? Kan men Gods genade welmenend aanbieden aan mensen, die niet uitverkoren zijn? Het lijkt voor sommigen in strijd met elkaar.

Luther bracht de uitverkiezing in verband met Gods verborgen wil. Wij hebben ons echter aan de geopenbaarde wil van God te houden. Zijn Woord is betrouwbaar.

Calvijn zou het niet anders zeggen. Hij heeft in dit verband gewezen op die bekende tekst uit Deuteronomium 29:29, waar we lezen dat de verborgen dingen zijn voor de Heere, onze God, maar de geopenbaarde dingen voor ons en onze kinderen. In zijn polemiek met tegenstanders is hij er dieper op ingegaan.

Calvijn heeft zich over de verhouding tussen de verkiezing en de prediking bezonnen onder andere naar aanleiding van de verwijten van sommigen, die meenden dat de belijdenis van de verkiezing afbreuk zou doen aan de ruime prediking van de genade van God. Wat is het antwoord van Calvijn op dit verwijt? 'Sommigen werpen ons tegen, dat God met Zichzelf in strijd zou zijn, wanneer Hij in het algemeen alle mensen tot Zich nodigt, maar slechts weinige uitverkorenen tot Zich toelaat'.

De nodiging van het Evangelie, die tot allen uitgaat, zou niet in overeenstemming zijn met de bijzondere genade

van de uitverkiezing. Ook zijn vriend Melancton had deze moeite. Hoe is Calvijn hiermee omgegaan? Van harte heeft hij de leer van de dubbele predestinatie verdedigd. Maar dat ging bij hem op geen enkele manier ten koste van de prediking van de nodiging van het Evangelie.

Calvijn benadrukt hoe de Schrift benadrukt dat door de uiterlijke prediking allen tot bekering en geloof worden geroepen, terwijl aan de andere kant de Heilige Geest, die bekering en geloof werkt, toch niet aan allen gegeven wordt. Met nadruk zegt hij dan dat door de uiterlijke prediking allen tot boetvaardigheid en geloof geroepen worden, terwijl toch niet aan allen de Geest van de bekering en het geloof gegeven wordt. 'God verzekert wel dat Hij de bekering wil van allen, en Hij bestemt de vermaningen voor allen gemeenschapelijk; maar toch hangt de uitverkiezing aan de Geest der wedergeboorte'. (*Institutie*, III, 3, 21).

Daar Gods barmhartigheid door het Evangelie aan allen aangeboden wordt, is het het geloof, dat is Gods verlichting, dat onderscheid maakt tussen vromen en goddelozen. Die verlichting heeft Gods eeuwige verkiezing tot regel (III, 24, 17).

Dit alles betekent bij Calvijn dus niet dat de prediking van het Evangelie aan allen, ook maar enig voorbehoud zou maken, in die zin dat de nodiging alleen zou uitgaan tot ontdekte zondaren, of tot de uitverkorenen. De verkiezing maakt de prediking van de

Als er zondaren door middel van die prediking tot geloof komen, is dat het gevolg van Gods eeuwige liefde, die ons in het Evangelie wordt verkondigt.

Persoonlijke toespitsing

Zo hebben we enkele lijnen getrokken vanuit het spreken van Calvijn over verkiezing en verwerping. Ik wil proberen het persoonlijk toe te spitsen. Er zijn zoveel misverstanden ten aanzien van de leer van de verkiezing. De satan probeert er misbruik van te maken, zodat we God gaan beschuldigen. We zeggen het niet hardop, maar diep van binnen kan de gedachte leven dat we er eigenlijk ook niets aan kunnen doen als we verloren gaan. Dan had de Heere ons maar moeten verkiezen. Het is goddeloos zo te denken en met ons verduisterde verstand te willen redeneren en speculeren over de verkiezing. Het spreken van Calvijn over deze dingen kan wat dat betreft een heilzaam en schriftuurlijk medicijn

betekenen. Op enkele vragen wil ik ingaan in de lijn van de manier waarop Calvijn vanuit de Schriften over de verkiezing (en de verwerping) gesproken heeft.

Beginnen bij onze diepe val

Is de God van de predestinatie geen wrede God? In antwoord op die vraag zou ik willen benadrukken dat we moeten beginnen bij onze diepe val. We hebben het recht op het leven verbeurd. Daar begint Calvijn, daar beginnen de Nederlandse Geloofsbelijdenis (art.16) en de Dordtse Leerregrsels (I,1).

We hebben dus naar recht de eeuwige dood verdiend. Als de Heere ons voorbij gaat en laat liggen in de diepe ellende, waarin we onszelf hebben gestort, dan doet God geen onrecht. Daar leren al Gods kinderen in hun nood en dood hartelijk 'amen' op zeggen vanuit het diepst van hun hart. Dan alleen wordt de verkiezing een wonder. Dan wordt het zo onbegrijpelijk groot dat de Heere vanuit het eenzijdige van Zijn verkiezende liefde naar doodschuldige zondaren wilde omzien.

Waarom worden niet alle mensen verkoren? Paulus wijst in Romeinen 9 op God als de grote Pottenbakker. Wat denken wij wel. Zouden wij kleine mensjes met een verduisterd verstand God kunnen begrijpen? Bij Jesaja lezen we dat de volkeren der aarde bij

de Heere maar een druppel aan de emmer en een stofje aan de weegschaal zijn (Jes. 40:15).

Denkt u het eens in, die zes miljard mensen op de aarde zijn voor de Heere maar een stofje en een druppel. En ik ben maar één klein mensje van die zes miljard. Zou ik, klein mensje, die onnoemelijk grote en majesteitelijke God kunnen begrijpen? Zou ik die God, Die verkiest en verwerpt, kunnen begrijpen? 'Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot de gene, die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij alzo gemaakt? Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken het ene een vat ter ere, en het andere ter onere?' (Rom. 9:20-21). De kanttekeningen noemen het 'onbetamelijk' als we God ter verantwoording willen roepen. God is groot en we begrijpen het niet. Maar wel weten we dat alles wat God doet goed en recht is, ook al begrijpen we het niet. Dat moet ons genoeg zijn en we moeten leren ophouden met redeneren.

Ons ongeluk is dat we God willen begrijpen. Daarom stoten we ons aan de leer van de verkiezing. Maar gelukkig als we het van de Heere leren verliezen en Hem leren aanbidden.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

zijn: Syrië en Iran niet te vergeten. Maar we mogen ook de Palestijnen niet vergeten. We moeten proberen ook daar de christelijke barmhartigheid te tonen.

Vooral voor de jeugd is dat van groot belang. Het beeld dat zij voorgeschoteld krijgen, is dat geweld dé manier is om te overleven. De kinderen van vandaag zijn de voorstanders van de harde lijn van morgen. Ze hebben moeten ervaren dat hun leiders niet in staat zijn om iets aan de uitzichtloze situatie te doen. In de Palestijnse gebieden moet 60 % van de bevolking leven van twee dollar per dag. Kinderen zijn ondervoed, verstoken van onderwijs en psychologisch getraumatiseerd. Een op de veertien kinderen loopt rond met de gedachte aan zelfmoord. De helft van de kinderen jonger dan 11 jaar heeft last van bedplassen en nachtmerries. De hele bevolking van Gaza en het zuiden van Israël is ernstig getraumatiseerd. In Gaza, waar bijna de helft van de bevolking jonger dan achttien jaar is, is een op de drie slachtoffers een kind.

Orthodoxie

Ook binnen de Israëlische samenleving zijn bepaalde ontwikkelingen aan de gang. Radicale rabbijnen ontkenen de bevoegdheid van de regering om beslissingen te nemen die tegen de rabbinale opinie ingaan. De Israëlische minister van Justitie Yaakov Neeman daarentegen zei dat hij gelooft dat de Halacha (het totaal van goddelijke en rabbijnse wetgeving, gebaseerd op de Thora) de samenbindende wet voor Israël zou moeten zijn. Hij is van mening dat Israël terug moet keren tot de erfenis der vaderen. De Thora heeft de oplossing voor alle vraagstukken. Hoewel zijn opvatting door verschillende regeringspersonen werd tegengesproken, kreeg hij wel een luid applaus van zijn gehoor.

Eind april van dit jaar hebben ultraorthodoxe Joden in Jeruzalem een demonstratie gehouden. Ze vinden dat er in de hoofdstad meer bussen moeten komen met aparte gedeelten voor vrouwen en mannen. Het gaat over de 'koosjere' lijnbussen, waar de mannen voorin en de vrouwen achterin zitten. Religieuze mannen mogen niet naar vreemde vrouwen kijken, en ze al helemaal niet aanraken, wat in de overvolle bussen onvermijdelijk is. Het gaat daarbij niet om een handjevol demonstran-

2

Ontwikkelingen in Israël

Palestijnen

We behoeven geen lid te zijn van het comité The Rights Forum van oud-minister-president Van Agt om het leed van vele Palestijnen te zien. We hoeven ook zijn recente boek Een schreeuw om recht niet te lezen om te weten dat niet alles wat Israël doet gerechtvaardigd is.

Ook de Palestijnen lijden onder de voortdurende druk, maar vooral ook van hun eigen leiders. De christenen onder hen hebben het dubbel moeilijk, want zij worden door velen van hun soortgenoten als afvalligen

beschouwd.

Het deputaatschap, daartoe gemachtigd door de Generale Synode, probeert ook voor hen wat te doen, in het leatuurwerk en ook in diaconaal opzicht. Via de stichting Musalaha is ook noodhulp verleend voor de slachtoffers van de Gaza-oorlog, zowel onder Joden als onder Palestijnen.

Zij die de mond zo vol hebben over de mensenrechten zouden zich eerst eens moeten afvragen waar de bronnen van het huidige conflict liggen en wat de werkelijke vijanden van Israël

ten, maar om 2500 van de zogenaamde harediem. In de religieuze stadswijken rijden al een jaar of acht 'koosjere' stadsbussen.

De orthodoxie roert zich steeds meer. Het werk voor de bouw van de derde tempel gaat door. We kennen reeds de gouden menorah. Oktober 2008 is het vier ton zware koperen wasvat voor de tempel klaar gekomen. In het Israëliëse dagblad Ha'aretz stond een oproep: 'Kinderen gezocht voor de dienst in de toekomstige tempel'. Ouders uit de priesterstam Levi die onlangs een zoontje hadden gekregen, werden verzocht de baby af te staan. De jongen zal dan in een reine omgeving, geïsoleerd van de wereld worden voorbereid voor de priesterdienst in de tempel. Ook is men begonnen met de bouw van het brandofferaltaar. Van de Israëli's vindt 64 % dat de tempel moet worden herbouwd. Van de orthodoxe en liberale Joden is dat zelfs 90 %.

Ook in Nazareth-Illit is een beweging gaande om van de plaats een echte Joods orthodoxe plaats te maken.

De toekomst ligt in Gods handen en in de vervulling van Zijn beloften op grond van de verdienste van de Messias.

Minder ruimte voor christelijke organisaties

Deze ontwikkelingen binnen de Joodse orthodoxie leiden er mede toe dat de ruimte voor christelijke organisaties er niet beter op wordt. De verdraagzaamheid ten opzichte van christenen door de orthodoxe Joden in het algemeen neemt af. Daaronder hebben vooral de Messiasbelijdende Joden te lijden. Denk aan de voortdurende druk van de haridiem op de christelijke gemeente in Arad en in andere plaatsen.

Ook de familie Ortiz in Ariël moest dat ervaren toen hun jongste zoon Ami ternauwernood aan de dood ontsnapte, toen hij een cadeaumann bij de deur aannam van Yaakov Teitel, afkomstig uit de religieuze nederzetting Shvut Rachel, waarin naar later bleek een bom was verstopt. Toen Ami de mand mee naar binnen had genomen, ontplofte de bom.

Deze afschuwelijke gebeurtenis heeft een tegenbeweging op gang gebracht,

die ten voordele is van de Messiasbelijdende Joden. Veel seculiere Israëli's trokken partij voor de Messiasbelijdende Joden. Zij zijn immers ook Joden. Dat verklaart de positieve houding van de seculieren ten opzichte van hun landgenoten.

De seculiere Joden willen niets liever dan een normale plaats innemen te midden van de volkeren en in vrede leven zonder al te veel op te vallen. Terwijl er anderen zijn die willen leven in Israël op grond van Gods

beloften. Laatstgenoemde beweging lijkt steeds sterker te worden. Zo weerklonken in de laatste oorlog de psalmen in de gelederen van het Israëliëse leger. Maar ook dat bepaalt niet de toekomst van Israël. Die toekomst ligt in Gods handen en in de vervulling van Zijn beloften op grond van de verdienste van de Messias.

(wordt vervolgd)

Capelle a/d IJssel, ds. W. Silfhout

ZIEKTEN IN DE BIJBEL

Barensnood

'En het geschiedde als zij het hard had in haar baren, zo zeide de vroedvrouw tot haar: Vrees niet, want deze zoon zult gij ook hebben'.

Genesis 35:17

Smart! Dit woord heeft de Heere gegeven aan de bevalling én de voorafgaande zwangerschap. We kunnen het lezen in het diepaangrijpende hoofdstuk Genesis 3:16a. 'Ik zal zeer vermenigvuldigen uw smart, namelijk uwer dracht; met smart zult gij kinderen baren'. Het is een gevolg van de zondeval in het paradijs. In de zestiende eeuw schreef Calvijn zo heel herkenbaar: 'God vat samen alle kwalen die de vrouwen krijgen zodra zij zwanger worden: afkeer van spijs, lust, vermoeidheid en andere ontelbare dingen, totdat zij toekomen aan het baren, dat de vreselijkste kwellingen met zich brengt'. In de Bijbel lezen we over smartelijke bevallingen bij Rachel en de vrouw van Pinehas.

Rachel

Rachel heeft het kruis van kinderloosheid moeten ervaren. Ze heeft hartstochtelijk naar het moederschap verlangd. Eens zei ze zelfs tegen Jakob: 'Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood' (Genesis 30:1b). In Gods voorzienigheid mocht ze zwanger worden en werd Jozef geboren.

Als Rachel in verwachting is van haar tweede kind, gaat ze aan het eind van de zwangerschap nog met Jakob op

reis. Maar net voordat zij bij Bethlehem zijn gekomen, beginnen de weeën. Het wordt een zware bevalling. We lezen in de Bijbel dat Rachel het hard heeft in haar baren. Er wordt een jongen geboren. De vroedvrouw probeert Rachel hiermee te troosten. Maar er is geen plaats voor troost. Over de lippen van Rachel komt zijn naam: Benoni. Dat betekent: zoon van mijn smart.

Dan gebeurt het vreselijke. Rachel heeft het leven geschonken aan een vurig begeerde zoon, maar het wordt... haar dood. Ze sterft. De vroedvrouw kan het niet tegenhouden. Zij staat er machteloos bij als de ziel van het lichaam van Rachel scheidt. Langs de weg die loopt van Bethel naar Bethlehem, wordt Rachel door haar man begraven. Jakob verandert vervolgens de naam van zijn zoontje in Benjamin.

De vrouw van Pinehas

Het is eeuwen later. Met gescheurde kleren komt een Benjaminit in Silo. Deze nakomeling van Rachel moet een vreselijke boodschap brengen aan Eli. De hogepriester schrikt zo erg dat hij van zijn stoel valt, zijn nek breekt en sterft.

Even later hoort zijn hoogzwangere schoondochter, de vrouw van Pinehas, de ontzettende tijding. Het volk heeft de strijd verloren. De ark van God is weggevoerd. Haar schoonvader is gestorven. Haar man leeft niet meer. Het is een opeenhoping van slagen. Met name het bericht dat de

ark in de handen van de Filistijnen is gekomen, schokt haar zo diep dat de 'zij zich kromde en baarde, want haar weeën overvielen haar' (1 Samuël 4:19b).

Een zoon wordt geboren. De buurvrouwen proberen haar ermee te bemoedigen. Maar de jonge weduwe slaat er geen acht op. Haar gedachten zijn bij de weggevoerde ark van God, bij de nood van haar volk. Haar diepe smart drukt ze uit in de naam van haar zoontje: Ikabod. De eer is weggevoerd uit Israel. Dan sterft ze.

Vroedvrouwen

Het moet ons opvallen dat Rachel bij de bevalling begeleid werd door een vroedvrouw. De Bijbel spreekt op nog twee plaatsen over vroedvrouwen. Zo lezen we bij de bevalling van Thamar van een vroedvrouw die iets heel wonderlijks meemaakte (Genesis 38:28). Thamar was in verwachting van een tweeling. Tijdens de bevalling van het eerste kind, Zerah, werd zijn handje zichtbaar. De vroedvrouw bond een rood bandje om het handje. Dit was belangrijk voor het eerstgeboorterecht. Maar Zerah trok zijn handje weer terug en vervolgens werd zijn broertje Perez als eerste geboren. Verder lezen we in Exodus 1 over de vroedvrouwen Sifra en Pua. Deze twee godvrezende vrouwen leefden in de tijd van de geboorte van Mozes. Waarschijnlijk waren het Egyptische vrouwen die de Israëlieten dienden als vroedvrouwen. Mogelijk zijn ze leidsters van vroedvrouwenscholen geweest.

Interessant is dat de Bijbel ook vermeldt hoe de bevallingen bij de Joodse vrouwen plaatsvonden. Er werd namelijk gebruik gemaakt van een baarstoel (Exodus 1:16). Uit onze eigen vaderlandse geschiedenis weten we dat de baarstoel, die er later meer uitzag als een baarkruk, ook in ons land honderden jaren door vroedvrouwen bij bevallingen is gebruikt. Pas vanaf de negentiende eeuw kwam de baarkruk duidelijk minder in trek. Tegenwoordig lijkt de baarkruk weer wat in beeld te komen.

Sterven na de bevalling

Momenteel sterft in Nederland 1 op de 10.000 vrouwen aan complicaties van de zwangerschap of de bevalling. In Afrika is de moedersterfte veel groter, namelijk 1 op 26. Dit grote verschil wordt vooral veroorzaakt door de primitieve en onhygiënische omstandigheden in het zuidelijke continent. Iedere minuut sterft ergens in de wereld een moeder aan

een gecompliceerde zwangerschap of bevalling.

Als we de geschiedenissen van Rachel en de vrouw van Pinehas lezen, vinden we een paar aanknopingspunten voor mogelijke oorzaken van hun sterven. Een tweetal gegevens valt namelijk op: beide moeders stierven direct na de bevalling en hun kindje bleef leven. Dit maakt de meeste oorzaken van moedersterfte onwaarschijnlijk, zoals een bloedvergiftiging, een gescheurde baarmoeder, een losgelaten placenta en een voorliggende placenta.

Rachel had het 'hard in haar baren'. Het was dus een zware bevalling. Waarschijnlijk werd dit veroorzaakt door een *afwijkende ligging* van het kind. Het moet ons opvallen dat de vroedvrouw reeds tijdens de bevalling tegen Rachel zei: 'deze zoon zult gij ook hebben'. Zij had dus vermoedelijk tijdens de uitdrijving al gezien dat de baby van het mannelijk geslacht was. Het is daarom heel goed mogelijk dat Benjamin in een *stuitligging* lag. Het gevolg van een stuitligging is een langzame ontsluiting en

'Er is een stem gehoord in Rama, een klage, een zeer bitter geweent: Rachel weent over haar kinderen; zij weigert zich te laten troosten over haar kinderen, omdat zij niet zijn'

een moeizame uitdrijving.

We weten ook dat Rachel bevreesd was. Zou het wel goed gaan met haar kind en met haarzelf? Bekend is dat spanning de geboorte kan doen stagneren. Neem daarbij de primitieve omstandigheden en het feit dat Rachel ook vermoed was van de lange reis. Zo is zij vermoedelijk gestorven door een langdurige bevalling en door uitputting.

Bij het zoeken naar de oorzaak van het sterven van de vrouw van Pinehas zouden we kunnen denken aan een *fluxus* of aan *preëclampsie*. Bij een

fluxus verliest een vrouw meer dan een liter bloed. Dit wordt nog wel eens gezien bij weeënzwakke, maar ook bij een zeer snelle bevalling. Bij *preëclampsie* bestaat een hoge bloeddruk met eiwitverlies in de urine. Deze aandoening kan zeer ernstige gevolgen hebben, zoals stollingsstoornissen, leverschade en soms zelfs epilepsie met coma of een hersenbloeding.

De vrouw van Pinehas is ontzettend geschrokken. Zou dit misschien hebben bijgedragen aan een extreme verhoging van de bloeddruk met een dodelijk gevolg? Het is niet onmogelijk. Maar we weten ook dat de weeën haar overvielen. Zij kromde zich en baarde. Zou het bloedverlies na deze snelle bevalling zo heftig zijn geworden dat een *fluxus* ontstond? Het lijkt meer aannemelijk om hieraan te denken.

Rachel en de geschiedenis

Opvallend is dat de smartelijke bevalling van Rachel in de Bijbel in verschillende verbanden terugkomt. Zo horen we vele eeuwen later de profeet Jeremia klagen: 'Er is een stem gehoord in Rama, een klage, een zeer bitter geweent: Rachel weent over haar kinderen; zij weigert zich te laten troosten over haar kinderen, omdat zij niet zijn' (Jeremia 31:15).

We zien hier een geweldige tragiek! Rachel had eerst geen kinderen. Toen ze eindelijk weer in verwachting was, werd de geboorte van Benjamin haar graf. Vervolgens worden haar nakomelingen weggevoerd in ballingschap. En weer later worden haar kinderen zelfs vermoord in Bethlehem (Matthëus 2:17 en 18). Zo klinkt het Benoni van de stervende Rachel nog na in de geschiedenis van de Joden. Ja, zo vertegenwoordigt Rachel alle moeders die klagen en wenen over hun kinderen.

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

(met dank aan Joanne Hoogendoorn-Otterspeer, verloskundige, voor haar professionele inbreng)

Met het oog op 3 maart Stemmen in crisistijd

We leven in veel opzichten in een bijzondere tijd; een crisistijd zelfs. De financieel-economische crisis is nog lang niet voorbij. Velen onder ons ervaren dat. Ook moreel leven we in een crisistijd; de afkalving van christelijke normen gaat onverminderd door. En politiek gezien beleven we al evenzeer een crisisperiode.

Op het moment dat deze regels geschreven worden, is de val van het kabinet een feit. En in juist in deze tijd worden we opgeroepen naar de stembus. Deo volente op woensdag 3 maart a.s. zullen de stembureaus weer opengaan voor de verkiezing van nieuwe gemeenteraden.

Dat geeft ons de mogelijkheid om ons geluid te laten horen en zo mede de koers van de gemeentelijke politiek voor de komende jaren te bepalen.

Onderzoeken wijzen uit, dat de opkomst voor deze verkiezingen wel eens erg laag zou kunnen zijn. Welke oorzaken daarvoor ook mogen worden aangevoerd, laten wij in ieder geval onze verantwoordelijkheid beseffen!

We mogen het belang van deze verkiezingen zeker niet onderschatten. Natuurlijk, het zijn geen Kamerverkiezingen. Die zullen nu waarschijnlijk over enkele maanden moeten plaatsvinden. Maar: veel zaken die ons en onze leefomgeving raken worden op gemeentelijk niveau beslist. Daarbij zijn ook zeer principiële zaken. Denk alleen maar aan de zondagrust.

In bijzondere tijden is de verantwoordelijkheid ook extra groot. We mogen daarom wel iedereen oproepen in dit besef zijn of haar stem uit te brengen. Ik denk in het bijzonder ook aan onze jonge mensen. Misschien mag je wel voor het eerst stemmen. Het is een voorrecht dat wij dat nog in vrijheid mogen doen. Ga dan ook stemmen, maar besef wel dat we voor onze keuze verantwoording hebben af te leggen tegenover de Heere. In onze verwarrende tijd zijn er veel politieke leuzen die het op het eerste gezicht goed doen. Maar laten we bedenken dat alleen Gods Woord en inzettingen werkelijk heilzaam zijn voor de

samenleving en dat alleen politiek op basis van dat Woord ook een echte oplossing is voor de problemen waar ons land in verkeert. Elke stem telt! Dat blijkt bij iedere verkiezing weer. Laat dus geen enkele stem verloren gaan. Gebruik zo nodig de mogelijkheid van het stemmen bij volmacht, eventueel ook voor onze bejaarden.

Een kerkelijk orgaan is geen partijblad. Het is dus zaak om terughoudend te zijn in het geven van stemadviezen. Maar daarom behoeven we nog niet onduidelijk te zijn. Er is in ons

land maar één partij die zich ondubbelzinnig stelt op de grondslag van Gods Woord en de gereformeerde belijdenisgeschriften. De SGP is geen volmaakte partij. Maar wel een partij die ook in de lokale politiek, de eisen en beloften van Gods Woord tracht te vertalen naar de praktijk. En we mogen zo'n partij nog hebben! Later dit jaar zal ons hoogste rechtscollege uitspraak doen in de tegen deze partij aangespannen rechtszaak. Voor die kwestie is eerder voorbede gevraagd. Laat iedereen dus zijn plicht verstaan. Plichtsverzuim is een zonde van nalatigheid. Moge onder ons bovenal een smeekgebed opstijgen tot de God des hemels, niet alleen voor deze verkiezingen maar ook voor de nood van ons land. Hij geve ook degenen die DV na 3 maart onze gemeenten hebben te besturen, Zijn onmisbare zegen.

Nunspeet,

J.T. van den Berg

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Moerkapelle:

ds. W. Visscher te Amersfoort;

Te Nieuwdorp:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;

Te Nijkerk: ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Oudemirdum:

ds. M. Karens te Werkendam.

BEDANKT

Voor Arnhem: ds. W. Harinck te Woerden;

Voor Doetinchem: ds. A.T. Vergunst

te Carterton (Nieuw-Zeeland);

Voor Emmeloord:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid.

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2009

Pag. 203, gemeente HOOFDDORP.

Scriba is nu: M.L. Koole, IJweg 999, 2133

ME Hoofddorp, tel. 023-563 98 34.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA 12 FEBRUARI 2010 TE ZOETERMEER

Namens de roepende kerk van Benthuisen opent ds. J. van Rijswijk de vergadering. Hij laat zingen Psalm 27: 3, leest 1

Petrus 1 van vers 1 tot 9 en gaat voor in gebed.

De tijdelijke voorzitter spreekt de wens uit dat het een goede vergadering mag zijn, die tot de eer des Heeren is. Ds. De Waard kan deze vergadering niet bijwonen. De tijdelijk voorzitter memoreert vervolgens de volgende zaken:

Boskoop.

Op 24 oktober 2009 bestond de gemeente van Boskoop 75-jaar.

's Gravenhage.

Op 31 december 2009 overleed G.J. van As, gediend hebbend als diaken in de gemeente van 's Gravenhage - Zuid van 1968 tot 1972.

Scheveningen.

In de achterliggende periode mochten de ouderlingen. D.J. Doorn en J. van Moolenbroek hun 25-jarig ambtsjubileum gedenken.

Zoetermeer

Op 17 december 2009 is in de leeftijd van 88 jaar is overleden H. van Dorp. Hij heeft deze gemeente gediend als diaken van 1984-1993.

De tijdelijke voorzitter spreekt een meditatie uit naar aanleiding van 1 Petrus 1, vers 3 en 4.

Het moderamen wordt als volgt samen-

gesteld: preses: ds. G. Clements, assessoren: ds. A.B. van der Heiden en ds. J. van Rijswijk, quaestor: oud. G.M. van Winkelen en scriba: oud. J. Bloemendaal.

Onder de ingekomen stukken bevindt zich een brief van de Commissie van Advies van Cedrah waarin aan de kerkenraden uit de classis gevraagd is om namen van de kandidaten aan te leveren voor de vacature in de Raad van Toezicht, portefeuille Bouwzaken. Oud. G.H. Verweij, voorzitter van de Commissie van Advies, meldt dat er dertien namen uit de gemeenten van de betreffende classes voorgedragen zijn. Met vier kandidaten zal de Raad van Toezicht een gesprek hebben

Namens het moderamen stelt de preses voor om een kleine commissie te benoemen uit de classis die de ambtsdragersbijeenkomsten gaat voorbereiden. Het doel is om tenminste met een regelmaat van om de twee jaar een classicale bijeenkomst te beleggen, waaraan zoveel mogelijk ambtsdragers uit de classis deelnemen. De commissie zal deze bijeenkomsten voorbereiden. Er liggen al enkele aanbiedingen, met name van het Deputaatschap Kerkrecht en van de Synodale Commissie kerkelijke huwelijksbevestiging na echtscheiding.

De vergadering gaat akkoord met de benoeming van de ouderlingen C. Dubbeld te Gouda en J. van Toor te 's Gravenhage in deze commissie. Als datum voor de eerste ambtsdragersbijeenkomst wordt vastgesteld 13 mei 2011.

Op verzoek van de voorzitter, licht ouderling G.H. Verweij, voorzitter van de Commissie van Advies SGZZH het jaarbericht 2009 toe. Hij wijst op de werkzaamheden van de identiteitscommissie. Een afgevaardigde spreekt zijn waardering uit voor deze aanpak. De voorzitter van de commissie van Advies onderstreept opnieuw het belang dat bewoners worden opgenomen uit eigen achterban en ook dat eigen personeel de verzorging biedt. Verder wijst hij op de actie van Vrienden van Cedrah die de gemeenten hebben benaderd om in de kosten van de pastoraal medewerkers te voorzien, omdat deze kosten niet meer afzonderlijk bekostigd worden vanaf 1 januari 2010.

De preses vraagt of het bestuursmodel: Raad van Toezicht, Raad van Bestuur, Commissie van Advies in de praktijk voldoet. Ouderling Verweij zegt dat dit model binnen Cedrah goed functioneert. Het model op zichzelf is echter wel kwetsbaar zodra er tegenstellingen zouden ontstaan.

Op verzoek van de preses leest de scriba

de nog resterende verslagen voor van de gehouden visitaties in de gemeenten: 's Gravenhage, 's-Gravenzande, Moerkapelle, Naaldwijk, Scheveningen en Zoetermeer.

Namens de Commissie Stolwijk deelt de scriba mee dat de gezondheidssituatie van ds. De Waard reden geeft tot dankbaarheid. Hij voelt zich sterker worden en de specialist hoopt dat hij binnen enkele maanden vrij is van leukemiecellen.

De preses leest een brief van de classis Rotterdam voor. De scriba meldt dat het moderamen voorstelt, mede op verzoek van ds. De Waard zelf, om een brief uit te laten gaan naar alle gemeenten waarin uitgebreider op de achtergrond wordt ingegaan en tevens de voortgang in het herstelproces van zijn gezondheid wordt gemeld. De vergadering stemt hiermee in.

Ds. J. van Rijswijk zal consulent worden van de gemeente van Stolwijk. Gedacht wordt om de hulp van een hulpconsulent erbij in te roepen. De vergadering gaat hiermee akkoord.

Stolwijk deelt mee dat er verschillende weekdiensten zijn afgesproken voor dit jaar. Voor de zondagen valt dit niet zo mee, omdat veel beurten al verdeeld zijn. De classispredikanten zeggen toe waar mogelijk te helpen.

Een gemeente geeft in overweging om aan de kandidaat die bevestigd wordt in zijn eerste gemeente een predikant uit de classis voor de periode van een jaar als mentor aan te stellen.

Curator ds. A.B. van der Heiden antwoordt hierop dat dit onderwerp binnen het curatorium ook aan de orde geweest is en dat er een soortgelijk voorstel aan de komende Generale Synode zal worden voorgelegd. Besloten wordt dit af te

wachten.

Verder deelt hij mee, naar aanleiding van het voorstel dat op 9 oktober 2009 aan de orde geweest is, dat het curatorium heeft besloten de kandidaatstelling eerder in het jaar te laten plaatsvinden. In 2010 is deze datum 7 juni.

De begroting van de Classicale Evangelisatie Commissie voor het jaar 2010 is met de stukken toegezonden. Op verzoek van de voorzitter geeft ouderling Van Winkelen, als penningmester, een toelichting. Hij bepleit gelden uit acties in de gemeenten te bestemmen voor het inloophuis.

Een afgevaardigde vraagt naar het achterstallig onderhoud aan het pand. Ouderling Van Winkelen antwoordt dat er contact met de eigenaar gekomen is en dat wat snel moest worden gedaan reeds gedaan is en ook het andere zal te zijner tijd ter hand worden genomen.

De vier predikanten in de classis worden bij acclamatie benoemd als afgevaardigden naar de vergadering van de P.S. Noord-West op 29 april a.s. te Gouda. Voor de ouderlingen worden gekozen: A.G. Bregman, J. Bloemendaal, G.H. Verweij, G.D. Pas.

Als roepende kerk wordt Berkenwoude aangewezen. De volgende vergadering zal plaatsvinden op 28 mei 2010.

De preses wijst aan het eind van de vergadering met een enkel woord op wat genoemd wordt de crises in de catechese. Maar laten wij als ambtsdragers er toch vooral op wijzen hoe goed het is de Heere te dienen.

Op zijn verzoek laat ouderling W. van 't Hof zingen Ps. 115 vers 6 en 7 en gaat hij voor in dankgebed. Daarna sluit de preses de vergadering.

J. Bloemendaal, scriba.

BERICHTEN

■ REGIO-AVOND BOND VAN VROUWENVERENIGINGEN

Op **donderdag 4 maart** zal onder leiding van ds. A. Verschuure een regionale vergadering gehouden worden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Rijssen-West, Veeneslagen 107. Op deze avond zal ds. D. de Wit spreken over **"Alzo zegt de**

Heere." Aanvang: 19.30 uur. Ook belangstellenden zijn hartelijk welkom!

■ DISTRICTSAVOND -16 JBGG

District Flakkee -16 organiseert een districtsavond **op vrijdag 12 maart**, aanvang 19.45 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2.

Dhr. L. Joosse zal een en ander laten horen over en laten zien van het werk van het deputaatschap voor Israël. Collecte t.b.v. dit deputaatschap.

■ ZANGAVONDEN

Elburg

Op **zaterdag 6 maart**, aanvang 19.30 uur, in de Grote Kerk te Elburg, m.m.v. mannenkoor "Jubilate Deo"; organist Mark Gerritsen en enkele instrumentalisten. Lezing door dhr. W. Visser. Collecte t.b.v. de Eliëzerschool en de Obadja-school te Zwolle.

Gouda

Op **zaterdag 6 maart**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b, m.m.v. Dirkslands mannenkoor, organist Jan Hoek, het gemengd koor "Sursum Corda"; organist Dirk Jan Versluis, het jeugdkoor "Jong Sursum Corda"; organist Mark van Winkelen en enkele instrumentalisten. Meditatie door ds. G. Clements over het thema: "Het geleende pand". Collecte t.b.v. Zending Geref. Gemeenten.

Nieuw-Loosdrecht

Passie-Paasuitvoering op **zaterdag 6 maart**, aanvang 19.30 uur, in de Sypekerk te Nieuw-Loosdrecht, m.m.v. jongerenkoor "Con Forza" uit Poederroijen, gemengd koor "Al-táscheth" uit Hilversum, organisten Leendert Slobbe en Peter de Wilde en soliste Margriet Schouten. Appelwoord door dhr. L. van der Maas, alg. secr. Deputaatschap Bijzondere Noden. Collecte t.b.v. Haïti.

Yerseke

Op **zaterdag 6 maart**, aanvang 19.30 uur, in de Hervormde Kerk te Yerseke, m.m.v. gelegenheidskoor uit Krabbendijke, organist Martin Weststrate en enkele instrumentalisten. Leiding en meditatie door ouderling A.W. Koole uit Krabbendijke. Collecte t.b.v. evangelisatiepost Merksem.

■ VOGG-WORKSHOP IN HOUTEN

Op **zaterdag 13 maart** organiseert de afdeling Centrum/Noordwest van de VOGG een workshop in het kerkgebouw van de Hervormde wijkgemeente Sion te Houten, Eikenhout 221. Het thema is heel praktisch: "het zondagse psalmbriefje". Enkele vrijwilligers spelen elk een onderdeel van een normale kerkdienst. Vervolgens bespreken we e.e.a. met elkaar onder leiding van gastdocent Ad Blonk. Vrijwilligers voor een actieve deelname aan deze workshop kunnen zich tot **27 februari** opgeven via vogg.centrum@filternet.nl of 0318-556015 onder vermelding van voorkeur voor het te

spelen onderdeel. Ieder hartelijk welkom. We starten om 14.00 uur. Meer informatie over het orgel is te vinden op www.orgelnieuws.nl.

■ PROMOTIE

Op woensdag 10 februari is het lid van onze gemeente Johan P. den Breejen gepromoveerd tot doctor aan de Universiteit van Utrecht. Hij heeft met succes zijn proefschrift 'Cobalt Particle Size Effects in Catalysis' (effecten van deeltjesgrootte van kobalt in de katalyse) verdedigd. Het doel van dlt in het engels geschreven proefschrift is (zo lezen we in de Nederlandse samenvatting): 'in de eerste plaats om deeltjesgrootte-effecten van kobalt in heterogene katalyse te bestuderen. De voornaamste doelstelling hierbij was om inzicht te krijgen in het effect van de grootte van kobaltdeeltjes in de Fischer-Tropsch reactie.' De Heere heeft de jarenlange studie willen bekronen. Als kerkenraad en gemeente willen wij de jonge doctor

*„Breuken maken kan elk mens,
maar breuken bewenen is een
geestelijk werk, een werk des Geestes,
en breuken helen is Christus'
werk, want dat kan Hij alleen!"*

Ds. Joh. van der Poel

hiermee van harte feliciteren en Gods onmisbare zegen toewensen voor de toekomst. De Heere geve dat de verkregen kennis mag worden ingezet tot nut en zegen van onze maatschappij, maar bovenal tot eer van Zijn grote Naam.

J. Bonnhof, scriba

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 28 FEBRUARI 2010

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Aalst 15.00 uur ds. W.J. Karels; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur ds. Boogaard; Andijk 19.00 uur ds. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur ds. Clements; Arnhem 19.45 uur ds. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Brede-weg; Beekbergen 19.00 uur ds. Clements; Benthuizen 9.30 en 17.00 uur ds. Neele; Bodegraven 15.30 uur ds. W. Harinck; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. C. Harinck; Boskoop 15.30 uur ds. Karens; Brakel 10.00 en 18.30 uur stud. Baaijens; Breda 19.00 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 10.00 uur ds. Paul; Deventer 18.00 uur ds. Klep-pe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 15.00 uur ds. De Wit; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33)

12.30 uur ds. Verschuure (H.D.); Eindhoven 19.30 uur stud. IJsselstein; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Schot; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. Van Boven; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Van Belzen; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 en 15.30 uur ds. De Heer; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Haamstede 10.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Herkingen 10.00 en 18.00 uur stud. Visser; Hilversum 18.00 uur ds. Van Manen; Hoofddorp 18.30 uur ds. De Heer; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 uur ds. Kattenberg en 18.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendij-

ke 14.00 uur ds. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. Mondria; Lelystad 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Marknesse 19.00 uur ds. Schot; Meeuwen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 16.00 uur ds. Sonneveld; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur stud. Maljaars; Mijdrecht 19.15 uur ds. Van der Net; Moerkapelle 19.00 uur ds. Van Rijswijk (doventolk); Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Schipper en 18.30 uur ds. Moens; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. Labee; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 19.00 uur ds. Visscher; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Oostkapelle 15.00 uur ds. Tuinier; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. Sonneveld; Oude Tonge 14.30 uur stud. Baajaars; Poederoyen 14.30 uur stud. Baaijens; Poortugaal 14.30 uur ds. Pater; Puttershoek 19.00 uur ds. P. Mulder; Rhenen 10.00 uur ds. Van Gelder en 18.00 uur ds. Joosse; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Terlouw; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. Paul; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Soest 9.30 en 15.00 uur ds. Van Manen; Spijkenisse 14.30 uur ds. De Leeuw; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. Bakker; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. Driessen; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Boeder; Tricht-Geldermaalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Verweij; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 15.30 uur ds. Joosse; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Wierden 9.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk

9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. Van Eckveld; Zwijndrecht 16.00 uur ds. Van Gelder; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSdag 2 MAART 2010

Borssele 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Krabbendijke 19.30 uur ds. Sonneveld; Poederoyen 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Kleppe.

■ WOENSDag 3 MAART 2010

Meeuwen 19.30 uur ds. Vermeij; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Veenendaal 19.30 uur ds. De Wit.

■ WOENSDag 3 MAART 2010 BIDDAG

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. Melis; Brakel 14.30 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Delft 14.30 uur stud. IJsselstein en 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Enschede 15.00 en 19.30 uur ds. Boeder; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. Van Manen; Hellevoetsluis 14.30 en 19.30 uur ds. Terlouw; Herkingen 14.30 en 19.00 uur ds. De Heer; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. Visscher; Hoofddorp 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Kamperland 15.00 en 19.00 uur ds. Baan; Marknesse 9.30 en 19.30 uur ds. Verweij; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. Brugge; Middelharnis 9.30 uur ds. De Heer en 14.30 en 18.00 uur ds. Bakker; Nieuwe Tonge 14.30 uur ds. Gunst en 19.00 uur ds. Moens; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. De Waard; Oostvoorne 15.00 uur ds. Silfhout en

19.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Ouddorp 14.00 en 19.00 uur ds. De Leeuw; Oude Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Oudemirdum 14.00 en 19.00 uur ds. Vogelaar; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 en 19.30 uur ds. Van Gelder; Scheveningen 14.30 en 19.30 uur ds. Kattenberg; Sprang-Capelle 15.00 en 19.30 uur ds. Karens; Stad aan 't Haringvliet 14.30 en 19.00 uur ds. Van Eckveld; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. Joosse.

■ DONDERDag 4 MAART 2010

Aalburg 19.30 uur ds. Van Belzen; Hoogvliet 19.45 uur ds. Schot; Kampen 19.30 uur ds. Beens; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Baan; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder.

■ VRIJDag 5 MAART 2010

Terwolde-De Vecht 13.00 uur ds. Boeder (huw.bev.).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-I) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Barelle 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Leiderdorp geeft met droefheid kennis van het overlijden van haar oud-ambtsdrager

J. van der Gouwe

in de leeftijd van 89 jaar.

Gedurende de jaren 1980-1982 heeft hij de gemeente te Leiden enkele jaren in het ambt van diaken gediend. In de jaren daaraan voorafgaand heeft hij de gemeente vele jaren als organist bij de gemeentezang gediend. De Heere gedenke zijn kinderen en kleinkinderen in dit verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, J.W. van Dijke, preses
G. Schipaanboord, scriba

Leiderdorp, februari 2010

Ontvang BimBam gratis

Word abonnee van de GezinsGids en u krijgt kinderblad BimBam er gratis bij!

GezinsGids

CHRISTELIJK MAGAZINE VOOR HET GEZIN

030 230 3500 - Brigittenstraat 1, 3512 KJ UTRECHT -
www.gezinsgids.nl - www.jouwimbam.nl - info@gezinsgids.nl

Te huur in Canada, een **vakantiewoning dichtbij Norwich (Ontario)**. Tel. 001519 688 0947. Hollands sprekend.

Cottage in Canada
Zin in vakantie op het prachtige Vancouver Eiland? Ten volle gemeubileerde cottage te huur. Voor informatie: email: jneels@uniserve.com

Te koop goed onderhouden studioappartement in Ridderkerk. Ideaal voor 1 persoon! Vr. pr € 109.900 k.k. Info: 06-23503835 / 06-30870375

Vakantie in Stroe (Veluwe)
Royale woning voor 4 pers. Inl. molshoop@solcon.nl of bel 06-21420647.

begrafenisverzorging Den Hollander
Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken. Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling. Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

De Bijbel, het volmaakte kompas

De Bijbel, het volmaakte kompas. Dat is het thema van de brochure die momenteel op grote schaal door vrijwilligers wordt verspreid om nieuwe donateurs voor de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) te werven. Al voor € 2,50 per jaar kunt u het werk van de GBS steunen. U ontvangt dan vier maal per jaar ons mooie informatieve blad Standvastig, met daarin ook een speciale rubriek voor de kinderen. De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor betaalbare Bijbels (al vanaf € 8,-) in de Statenvertaling. Er zijn ook diverse uitvoeringen compleet met de kanttekeningen.

Vele Bijbels worden gratis verspreid op zeeschepen, in zorgcentra en gevangenissen. Elk jaar verspreidt de GBS tienduizenden Bijbels in getrouwe vertalingen in Europese landen en andere delen van de wereld.

U hebt de brochure nog niet ontvangen? Of wilt u ons helpen en zich opgeven als donateur?

Stuur dan de volledig ingevulde bon zonder postzegel naar ons antwoordnummer of geef u op per e-mail. U kunt e-mailen naar: info@gereformeerdebijbelstichting.nl

Zeggen wat je denkt!

Wanneer: B.V. zaterdag 26 maart 2010
Sprekers: minister prof. dr. B.H.A. Plabek, sr. B.J. van der Vliet, drs. B. van der Ham, dr. A.J. Joesta, mr. C.G. van der Staaij, Dhr. E.W.S. Mulder
Aanvangstijdstip: 16:00, Inloop vanaf 9:15 uur.
Locatie: Beatrix Theater in Utrecht
Aanmelden: www.sgg.nl

BON Aankruisen wat u wenst.

Graag ontvang ik alsnog de brochure 'De Bijbel, het volmaakte kompas'.

Ja, ik wil dit belangrijke werk steunen en geef mij op als donateur van de GBS.

De heer / mevr. / fam.: _____

Straatnaam + huisnr.: _____

Postcode + plaats: _____

Datum: _____ Handtekening: _____

In envelop, zonder postzegel, opsturen naar:
GBS, Afd. Donateursadmin., Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam

Elke nieuwe donateur ontvangt onze cd-rom GBS Bijbel Digitaal als welkomstgeschenk!

gereformeerde BIJBELSTICHTING

Nijverheidstraat 21 | Postbus 168 | 4140 AD Leerdam | T (0345) 61 01 55 | E info@gereformeerdebijbelstichting.nl

begrafenisverzorging

Wij verzorgen begravenissen (geen crematies) op de gehele Veluwe, in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoorgers

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T (0341) 253 813
Kampen e.o. T (038) 3332 383
Rijssen e.o. T (0548) 540 053
overige plaatsen en b.g.g. T (0577) 401 689

Begrafenisverzorging Vos
Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
T (0577) 401 689

Vertrouwd verzorgd

Uitgeverij De Oude Wijn

2 NIEUWE UITGAVEN:

J. HANAPPIER

Bid om de vrede van Jeruzalem. 3 preken en levensbeschrijving, ca. 100 blz.

€ 14,95

B. SMYTEGELT

Des Christens Heil en Sieraad. 45 preken, ca. 500 blz. € 39,50

Verder: **J. BEUKELMAN 90** *Uitgelezen vervolgstoffen*, 2dl., ca. 1000 blz.

€ 89,-

Alles in huidige spelling, niet hertaald.

Te bestellen bij De Oude Wijn

Tel. 033 286 5548 of

E-mail: vanvulpen@kliksafe.nl

Ook bij de boekhandel verkrijgbaar.

KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbenijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Dvertoom 18

UNIEK IN PRIJS

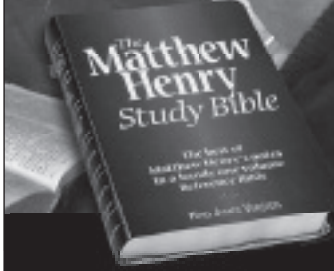
Gespecialiseerd in huisontruiming.
Ook bij het overlijden en kleine
verhuizingen. Vraag vrijblijvend
advies en prijsopgave.
Tel. 06-24778923 / 0571-291223.

ZEELAND 6/7 pers.bungalow
met veel privacy. Strand op 800 m!
Heerlijk fietsen- en wandelen.
Tel. 033 277 1884
www.karensrecreatie.nl
Verhuur hele jaar!

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: prachtige luxe chalet of
app., 2-9 pers., in mooie omgeving
v. Saalbach-Hinterglemm,
in elk seizoen.
Info: 06-51166845/0180-318720

Gezocht:
Begrafenisonderneming ter overname
of compagnonschap.
Voor meer informatie
begrafenisverzoorgers@solcon.nl

Matthew Henry zoekt 圣经文字

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

3473-76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen
Voor info: 06-200 13 173 of www.hudson-taylor.nl

Een uitgaansdag
organiseren voor
vereniging, of koor?
Dé Caterspecialisten
uit de Duin- &
Bollenstreek kunnen
u daarbij helpen!

Wij verzorgen complete dagtochten in de bollenstreek

o.a. Keukenhof, Panorama Tulpland, Workshops,
rondvaarten.

Altijd leuk voor verenigingen, koren, familieda-
gen, bedrijfsuitjes, e.d.

Verder kunnen wij alles leveren op het gebied
van catering. Buffetten & Diners, Barbecues &
Haringparty's, Bruiloften & Jubilea

Kijk voor meer informatie:

www.baaijvis.nl of www.proefunit.nl

of vraag naar onze informatiebrochure:

T 0252-413475 Kanaalstraat 57, 2161 JC Lisse

Ameland- Terschelling-Bakkeveen

(fries/drentse wouden) bij
Drachten. Keurige chalets /stacars
huur niet duur! 0512-516096
zie www.vdsluisvakanties.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

Neem voor meer informatie
contact op met

Dhr. H. den Hollander

Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

Putten: Te huur **luxe
stacaravan 6-pers.** Rustige
camping in bosrijke omgeving.
Tel. 0186-612658

Begravenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen

Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Het wapen van het christelijk geloof

Guido de Brès (1522-1567) is alom bekend als auteur van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Andere werken van hem zijn veel minder bekend, maar zeker de moeite waard om gelezen te worden. Het eerste boek dat hij schreef, was *Le baston de la foy chrestienne*, waarvan de eerste druk in 1555 verscheen. Kort na het verschijnen is deze eerste druk vertaald in het Nederlands, maar of het ooit is uitgegeven, is niet bekend. De vertaling van *Le baston* is nu verschenen in het Nederlands onder de titel: *Het wapen van het christelijk geloof*.

Het wapen van het christelijk geloof is geschreven om, gewapend met theologische waarheden, de strijd aan te binden met de vijanden van het Evangelie. De eerste drie hoofdstukken wijdt De Brès aan de eigenschappen van de drie Goddelijke Personen. Elke deugd van God bewijst hij met Gods Woord. Deze hoofdstukken zijn het zeker waard om ze gedeelte na gedeelte (dagelijks) te lezen en te overdenken. In de volgende hoofdstukken worden verschillende thema's behandeld, zoals: de Kerk, de Doop, het Heilig Avondmaal, de Heilige Schrift, de overheid, enzovoort.

Het wapen is een geschrift uit de tijd van de reformatie, dat ons terugvoert naar de bronnen van de Vroege Kerk. Veelvuldig worden er kerkleraars geciteerd, met name Augustinus, maar ook Chrysostomus, Hieronymus, Bernardus van Clairvaux en anderen.

Het boek is voorzien van een waardevolle index van de voornaamste onderwerpen en belangrijke uitspraken.

Omvang: 344 pagina's, uitvoering: gebonden
Formaat: 172x240 mm
Prijs: 27,90

De Nederlandse Geloofsbelijdenis

De Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Vijf Artikelen tegen de remonstranten vormen samen de Drie Formulieren van Enigheid. Ondanks de rijke inhoud van de Nederlandse Geloofsbelijdenis is deze minder bekend dan de Heidelbergse Catechismus. Het doel van deze uitgave is dan ook om de Geloofsbelijdenis meer onder de aandacht te brengen.

De inleiding van dit boek bestaat uit een beknopte beschrijving van: de kerkgeschiedenis voor en tijdens de reformatie, het leven en werk van Guido de Brès en de geschiedenis van de Geloofsbelijdenis.

Het hoofddeel van deze uitgave bestaat uit de tekst van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, voorzien van kanteekeningen en uitgeschreven bewijsteksten. De kanteekeningen geven waar nodig een toelichting op de tekst. De uitgeschreven Bijbelteksten geven aan dat de Geloofsbelijdenis geheel op Gods Woord is gegrond.

Verder is in deze uitgave getracht om de leesbaarheid, en daarmee de begrijpelijkheid, van de Geloofsbelijdenis te vergroten door de vaak lange zinnen in stukjes op te delen en deze onder elkaar te zetten.

Op de linker bladzijden staan de artikelen en op de rechter bladzijden de bijbehorende bewijsteksten. Om het geheel overzichtelijk te houden, begint ieder artikel op een nieuwe bladzijde.

Om de relatie met de andere Formulieren van Enigheid weer te geven, staan bij ieder artikel verwijzingen naar de Catechismus (HC) en de Dordtse Leerregels (DL).

Omvang: 208 pagina's, uitvoering: gebonden
Formaat: 172x240 mm
Prijs: 15,90

Binnenkort
verschijnt van
beide boeken de
tweede druk

BESTELBON

Hierbij bestel ik:

.... ex. Het wapen van
het christelijk geloof
à 27,90

.... ex. De Nederlandse
Geloofsbelijdenis
à 15,90

Naam: .....

Adres: .....

PC/Woonplaats: .....

Telefoonnummer: .....

Bestelbon in een envelop zonder postzegel zenden aan:
Boekhandel Gebr. Koster, Antwoordnr. 1052, 3770 VB Barneveld

www.gebr.koster.nl

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld

Tel. (0342) 41 69 86

verkrijgbaar bij de boekhandel

KO1013

Zorgverleners

KRAAMZORG

THUIZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 – 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 – 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Sinds 1959

Wij verzorgen geen crematies

Dag en nacht bereikbaar op: 0113-34 03 07

Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Mobiel 06 - 53 23 73 20

www.begrafenisverzorging-janssen.nl

E-mail: info@begrafenisverzorging-janssen.nl

Te huur: Veluwe vakantiewoning.
tot 5 pers. v.a. wk. 22.
Tel. 06-205 73 003

Nieuwe uitgave van De Ramshoorn

Naar Ninevé

Leeswijzer bij het bijbelboek Jona

J. van 't Hul

Bij de samenstelling heeft de auteur tal van Bijbelverklaringen, zoals Matthew Henry, Calvijn en Dächsel geraadpleegd. Door de opgenomen gespreksvragen achter elk hoofdstuk is het boek ook zeer geschikt voor gebruik door verenigingen en Bijbel-studiegroepen.

De auteur is journalist bij het Reformatorisch Dagblad en heeft al tal van Bijbelstudie- en kerkhistorische boeken op zijn naam staan.

Actieprijs t/m 28 februari € 11,95

Daarna 13,95

uitgeverij en boekhandel
'de Ramshoorn'

Bestellen? Mail naar info@ramshoorn.nl
of bel 0113 - 22 19 09

ook verkrijgbaar in de boekhandel

Lange Vorststr. 21 Goes (0113) 221909

www.ramshoorn.nl

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper

010-450 66 26

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Te huur: Mooie nieuwe woonruimte
voor 1 persoon in **Ederveen**.
Tel. 06-23398595 / 0318-572975.

Te huur: woning in Arnhemuiden
(max. 6 pers), week 31 en 32.
Tel. 0118-603122.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26

3905 JR Veenendaal

tel. 0318-526641

www.wegenaar.nl

Vakantie in Canada
Te huur vakantiewoning in Alberta,
mooi gelegen, bij boerderij.
Voor inlichtingen bel
fam. Van Huigenbos
001 403 553 4023

Begrafenisonderneming Treur

E. Treur

Kroesweg 22

3704 ED Zeist

Telefoon 030 - 6924258

www.begrafenisondernemingtreur.nl

info@begrafenisondernemingtreur.nl

Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagrati.nl

Kindercatechismus in het Hebreeuws

Tijdens een seminar voor voorgangers en leidinggevenden van verschillende Messiasbelijdende gemeenten in Israël zal deze week een catechisatieboekje voor kinderen worden gepresenteerd.

Uit de schat van de Reformatie en de Nadere Reformatie

Voor het vertalen, drukken en verspreiden van Gereformeerde lectuur is veel geld nodig.

Uw gift is welkom

op nr.

4618 63 723

t.n.v.

Deputaatschap voor Israël

Postbus 400

3440 AK Woerden

Tel. 0348 - 489 929

E-mail: info@boardforisrael.nl

Israël verdient... onze steun!